

Motion till riksdagen 2006/07:So336

av **Hillevi Larsson och Maryam Yazdanfar (s)**

Samtycke vid omskärelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om omskärelse av pojkar.

Motivering

Religionsfriheten är en grundläggande rättighet som givetvis måste värnas i en demokrati. Vi måste bekämpa den diskriminering som många utsätts för på grund av religion och etniskt ursprung. I arbetslivet, på bostadsmarknaden, i krogköerna och övriga samhället utsätts människor dagligen för kränkningar och diskriminering. Här behöver lagarna skärpas och dessutom tillämpas på ett bättre sätt.

Samtidigt måste vi erkänna att det ibland kan uppstå konflikter mellan olika värden i samhället som vi värnar. Ett exempel är barnens rättigheter, där Sverige har anslutit sig till FN:s barnkonvention, för att värna barns mänskliga rättigheter.

Barnens rättigheter kan hamna i konflikt med föräldrarnas rätt att fritt uppfostra sina barn. Ett konkret exempel är barnaga. I detta fall valde vi barnens rättigheter framför föräldrarnas, oavsett vilka kulturella, religiöst eller icke religiöst motiverade sedvänjor som låg bakom föräldrarnas uppfostringsmetoder i de enskilda fallen.

Barnäktenskap var fram tills nyligen tillåtet i Sverige, och gällde boende i Sverige som ännu inte hunnit bli svenska medborgare. Minimigränsen var satt till 15 år, tre år yngre än åldern för svenska medborgare. Vi fick då kritik från bland andra FN för att vi tillät barnäktenskap. Lagen är nu ändrad med hänsyn till barnens rättigheter, och 18 år är lägsta gränsen för alla.

Könsstympling av flickor är ett annat exempel, där man dessutom inte skilt mellan begränsad eller omfattande stympling av flickors könsorgan. Man har slagit fast att alla former av stympling av flickor bör stoppas medan

Fel! Okänt namn på

de fortfarande är barn. Först när flickan fyllt 18 år och blivit myndig kan dessa ingrepp bli möjliga, och då enbart om flickan själv initierat och godkänt operationen. Det kan tilläggas att det finns olika skäl till operationer. Inte alla operationer är framdrivna av en förälder av kulturella, traditionella skäl utan det förekommer numera också att flickor själv önskar plastikkirurgiska ingrepp av estetiska skäl (exempelvis förminskning av blygdläppar).

År 2001 infördes restriktioner för omskärelse av pojkar. Tidigare kunde ingrepp ske utan krav på läkarkompetens eller bedövning. Den nya lagen kräver att pojkar under två månader har rätt till någon som är "kompetent på området" och för äldre pojkar tillåts endast läkare utföra ingreppet.

Detta är bra restriktioner som minskar risken för infektioner och andra komplikationer till följd av medicinsk inkompetens.

Vidare infördes krav på samtycke från pojken som skulle utsättas för omskärelsen.

Frågan är hur detta samtycke egentligen ska inhämtas. En del av pojkarna som omskärs är nyfödda och kan ännu inte prata. Hur inhämtas samtycke från dessa?

Även när det gäller de lite äldre pojkarna blir det komplicerat. Man lägger ansvaret för att protestera på barn, som dessutom står i beroendeförhållande till föräldrarna, som godkänner ingreppet. Den som inte uttryckligen gör motstånd eller säger nej anses ha samtyckt. Barnet, inte de vuxna, får då ansvaret för att ingreppet ägt rum.

Det är också svårt att som barn ta ställning till ett sådant oåterkalleligt beslut. Oavsett de påstådda fördelar med ingreppet som anförs, så är det ett faktum att förhuden inte är "död hud" utan en del av kroppen och dessutom en erogen zon med blodkärl och väl utvecklad känsel. Om förhuden inte hade någon funktion så kan man fråga sig varför pojkar föds med den. Kroppens övriga delar har ju alla en funktion.

Ingreppet är inte riskfritt, även när det utförs av någon med rätt medicinsk kompetens, utan kan i vissa fall leda till infektioner och andra komplikationer liksom är fallet med alla operationer. I en del fall uppstår komplikationer som fortsätter i vuxen ålder.

Den viktigaste frågan gäller dock inte om manlig omskärelse som sådan är rätt eller fel. Här går meningarna isär, även bland de omskurna själva. Det finns omskurna som upplever fördelar med ingreppet. Risken att drabbas av för tidig utlösning kan till exempel minskas eftersom känsligheten minskas. En del anför hygienskal och minskad risk för smittoöverföring.

Det spelar ingen roll om nackdelarna eller fördelarna överväger för manlig omskärelse. Det handlar inte heller om att förbjuda omskärelse som sådan.

Det är därför rimligt att den enskilde som genomgår ingreppet själv får välja om det ska ske eller ej. Beslutet att ta bort en kroppsdel, oavsett om den är liten eller stor, utan att det finns medicinska skäl borde ankomma på den det gäller.

I de nya diskrimineringslagar som är på väg att antas slås fast att ingen diskriminering på grund av kön får ske inom vården. Även om könsstympning av flickor är ett betydligt mer omfattande och skadligt ingrepp så är det

Fel! Okänt namn på

ändå svårt att motivera att vi har totalförbud mot dessa ingrepp medan ingrepp i pojkars organ är tillåtet.

Avslutningsvis kan man konstatera att kampen mot manlig omskärelse ofta har bedrivits av olika antisemitiska och islamofobiska mörkerkrafter. Barnens bästa har aldrig varit vad dessa mörkermän haft för ögonen.

Kampen för religionsfrihet och föräldrars rätt att själva uppfostra sina barn kan i vissa fall upplevas komma i konflikt med barns rättigheter. Då kan vi inte automatiskt välja bort barnets rättigheter. När det gäller manlig omskärelse bör således en undre åldersgräns för icke medicinskt motiverade ingrepp övervägas. Pojkens/mannens uttryckliga samtycke bör vara grunden för alla ingrepp som utförs.

I regeringens skrivelse 2005/06:206 redovisas bland annat en uppföljning av effekterna av lagen från 2001 om omskärelse av pojkar. Av denna skrivelse framgår att ytterligare analyser behövs.

Frågan om vad som kan göras för att säkerställa att samtycke inhämtas och att manlig omskärelse sker under medicinskt godtagbara förhållanden bör utredas.

Stockholm den 27 oktober 2006

Hillevi Larsson (s)

Maryam Yazdanfar (s)